

Environmentálne aspekty hodnotenia urbanizovanej krajiny

Občianske združenie Krajina 21 vzniklo na podporu aktivít zameraných na ochranu a tvorbu životného prostredia, rozumného (racionálneho) využívania krajiny spoločnosťou v zmysle princípov trvalo udržateľného rozvoja. Jeho hlavnú činnosť možno rozdeliť do 3 základných sfér: vedeckovýskumnej, edukačnej a odbornovo-organizačnej.

Na prvé výročie svojej existencie pripravilo združenie Krajina 21 záverečnú prezentáciu medzinárodného projektu *"Hodnotenie kvality životného prostredia v urbanizovanej krajine na modelovom území mesta Bratislava"* financovaného z Fondu malých projektov Phare. Cieľom projektu bolo vypracovať metodický postup hodnotenia environmentálnej kvality urbanizovaného prostredia, zahrňujúci abiotické, biotické a socioekonomické kritériá hodnotenia územia, určenie funkčných krajinných štruktúr, klasifikácia segmentov z hľadiska environmentálnej významnosti, regulatívy a limity rozvoja územia a návrh opatrení na zlepšenie životného prostredia a aplikácia tejto metódy na modelovom území mesta Bratislava.

Súčasnité využívanie mestského prostredia je výsledkom dlhodobého historického vývoja. Spočiatku vývoj miest plne rešpektoval prírodné podmienky územia, ktoré napomáhali rozvoju a prosperite mesta. S rozvojom industrializácie súvisel síce rozmach mnohých miest, ale zároveň to bolo aj obdobie prvých väčších konfliktov človeka s prírodou. Tento nerovný zápas "človek verzus príroda" zdanlivo vyhráva človek, ale z dlhodobého hľadiska pôsobením synergických väzieb postihne v prvom rade jeho,

v dôsledku zmeny životných podmienok a zhoršeného zdravia. Preto je v súčasnosti, viac ako kedykoľvek predtým, aktuálna otázka trvalo udržateľného priestorového plánovania, najmä sídelného prostredia, ako z hľadiska ekonomického, kultúrneho, sociálneho a inštitucionálneho, tak aj z environmentálneho.

Pri environmentálnom hodnotení urbanizovanej krajiny treba zohľadniť špecifiká sídel, ako aj ich význam a funkcie vzhľadom na človeka. Ide o veľmi aktuálnu problematiku, ktorá sa doposiaľ komplexne riešila a predstavuje jednu z foriem implementácie programu trvalo udržateľného rozvoja určeného Agendou 21 na Summitte Zeme v Riu, ako i konkrétny príspevok k naplneniu medzinárodného Dohovoru o biologickej diverzite.

Prínosom projektu je vypracovanie regulatívov a zásad trvalo udržateľného rozvoja sídel, ich premietnutie do priestoru a zavedenie princípov ekologizácie hospodárenia v urbanizovanom prostredí. Hlavným cieľom bolo zosúladienie spoločenského rozvoja s prírodnými

podmienkami územia, čím sa dospelo k eliminácii environmentálnych problémov a prispelo k celkovej revitalizácii urbanizovanej krajiny. Aplikácia na modelovom území mesta Bratislava je konkrétnym príkladom riešenia environmentálnych problémov nášho hlavného mesta, ktoré patrí k silne zaťaženým oblastiam Slovenska.

Záverečná prezentácia projektu sa uskutočnila 26. novembra 1999 v Zichyho paláci v Bratislave za účasti podpredsedu SAV prof. RNDr. Jozefa Tiňu, DrSc., prof. Ing. Wenera Kvardu z Ústavu krajinskej architektúry a manažmentu krajiny Univerzity poľnohospodárskych vied vo Viedni, ako aj ďalších predstaviteľov SAV, MŽP SR, REC Slovensko, PRIF UK, Magistrátu hl. mesta SR Bratislava a pracovníkov Ústavu krajinskej ekológie SAV, ktorí boli spoluriešiteľmi projektu.

Projekt možno permanentne využívať ako zdroj základných krajinnokoekologických analýz a syntéz v rámci rôznej územnoplánovacej dokumentácie jednotlivých častí mesta, aj ako príklad hodnotenia kvality životného prostredia pre iné mestá.

Zita Izakovičová
Tatiana Hrnčiarová

Normotvorba a životné prostredie

Medzinárodná vedecká konferencia **Normotvorba a životné prostredie (aktuálne legislatívne úlohy)** sa konala v Bratislave 10. decembra 1999. Organizátorom podujatia bola Právnická fakulta Univerzity Komenského Bratislava, katedra

správneho a environmentálneho práva, pod záštitou dekana Právnickej fakulty UK v Bratislave prof. Mojmíra Mamojku a odbornej garancie doc. Sone Košičiarovej, CSc.

Aktuálna téma, a najmä avizované odborné zázemie, boli príslu-

bom toho, že sa v priestoroch Právnickej fakulty UK uskutoční hodnotné podujatie. Cieľom bolo podporiť a predznačiť progresívne tendencie v pozitívnoprávnej úprave starostlivosti o životné prostredie (v Slovenskej a Českej republike) v záujme jej ďalšieho skvalitnenia a priblíženia k právnej úprave členských štátov Európskej únie.

Výber tém a obsah rokovania bol prispôbený účastníkom seminára, vzhľadom na to, že okrem zástupcov Právnickej fakulty UK v Prahe, Právnickej fakulty MÚ v Brne, Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach a Právnickej fakulty UK v Bratislave sa na spomínanej konferencii zúčastnili aj zástupcovia Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, vedeckí pracovníci Ústavu štátu a práva SAV a zástupcovia Sekcie vládnej legislatívy Úradu vlády SR.

Vedecká konferencia, ktorá sa na začiatku niesla v znamení širšieho úvodného vstupu, bola rozdelená podľa tém príspevkov na štyri základné okruhy:

- ústavnoprávna regulácia starostlivosti o životné prostredie,
- všeobecné právne predpisy o životnom prostredí,
- environmentálne aspekty presadzovania práva,
- ďalší rozvoj práva a aproximácia práva vo vzťahu k Európskej únii.

V prvom okruhu bol prednesený príspevok na tému ústavnoprávne aspekty práva na ochranu životného prostredia. Druhý okruh bol predovšetkým zameraný na analýzu zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí a jeho ďalší vývoj v systéme práva v Českej a Slovenskej republike. Boli prezentované dva príspevky, z ktorých jeden analyzoval vývoj tohto zákona v Českej republike a druhý jeho vývoj v Slovenskej republike. Tretí okruh bol zastúpený príspevkami zameranými na verejnú rozhodovanie v štátnej správe – aktuálny legislatívny trend v oblasti ochrany životného prostredia a zabezpečenie, uplatňo-

vane a vývoj strategického environmentálneho plánovania (SEA) v Slovenskej republike. Posledný okruh bol zastúpený príspevkami, ktoré sa zaoberali aktuálnymi problémami českého zákonodarstva v oblasti životného prostredia a legislatívnymi opatreniami ochranou životného prostredia súvisiacimi so vstupom do Európskej únie.

Súčasnou vedeckej konferencie bola aj diskusia, kde vystúpili všetci účastníci konferencie. Prediskutovali sa rozličné témy, ako napr. vývoj a smerovanie českej a slovenskej tvorby práva životného prostredia vo vzťahu k Európskej únii, kde sa analyzovalo, akým smerom sa bude tento vývoj uberať; verejnú rozhodovanie v štátnej správe a jej postavenie v systéme práva; potreba novelizácie zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v Českej a Slovenskej republike, jeho postavenie a úloha v systéme práva; analýza vnútroštátnych predpisov z oblasti životného prostredia v oboch repub-

likách, ich nadväznosť na ostatné právne predpisy a ich vzťah k zahraničným právnym predpisom, analýza základných problémov v životnom prostredí na základe vybraných paragrafov zákonov vzťahujúcich sa k životnému prostrediu; analýza slovenského a českého zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ich pripravované novelizácie; definovanie výšky škody v životnom prostredí a pod. Na záver boli vyslovené odporúčania, ktoré úzko nadväzovali na prediskutované témy a problémy v diskusii. Bola potvrdená aj stála spolupráca medzi odborníkmi z oblasti práva životného prostredia Českej a Slovenskej republiky.

Vedecká konferencia mala vďaka profesionalite organizátorov vynikajúcu nielen odbornú úroveň, ale i pracovnú a spoločenskú atmosféru. Očakáva sa vydanie zborníka, v ktorom budú publikované všetky prednesené príspevky.

Peter Krasnec

Lietajúce drahokamy

Helga Hofmannová, Thomas Marktanner: **Denné a nočné motýle** – vreckový atlas (Praktická príručka na určovanie európskych denných a nočných motýľov. Z nemeckého originálu **Schmetterlinge Tagfalter und Nachtfalter**). Vydavateľstvo Slovart Bratislava, 1996. 245 farebných fotografií, 50 kresieb, 158 strán.

Vydavateľstvo Slovart predstavuje ďalšiu publikáciu z edície Vreckové atlasy, v rámci ktorej už vyšli Huby, Drahé a ozdobné kamene a ďalšie. Knižku možno tematicky rozdeliť na dve časti. Prvá časť pozostáva z opisov jednotlivých druhov motýľov včítane fotografií dospelých jedincov a v niektorých prípadoch aj kresieb húseníc. Text je členený podľa nasledujúcich hesiel: charakteristické znaky, rozšírenie, obdobie letu, spôsob života, húsenica a prezimo-

vane. Druhá časť je venovaná všeobecnej charakteristike motýľov (stavbe tela, potrave, rozmnožovaciemu cyklu, ohrozeniu a ochrane motýľov) a tiež je doplnená zaujímavými fotografiami.

Motýle patria do triedy hmyzu, ktorá predstavuje druhovo najpočetnejšiu skupinu živočíchov. V súčasnosti poznáme asi 140 000 druhov motýľov rozšírených po celom svete. Telo motýľa sa skladá z troch hlavných častí: hlavy, na ktorej sú ústne a zmyslové orgány, hrude s tromi párami nôh a dvoma párami krídel a bruška. Za svoje sfarbenie

